

Szerkesztőség:Főter. Hermann-udvar I. emelet,
a külső folyosón.Bérmestelen leveleket csak ismert
közöl fogadjunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.**Kiadóhivatal:**Főter. a törvényszék mellett Neumann-
háznak utcára nyíló helyiségekben.Hirdetések díjazásáért.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap
utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is

Előfizetési árak:

Helyben hazhoz hordva:

Egész évre	12 fr.
Fél évre	6 fr.
Negyed évre	3 fr.
Egy hónapra	1 fr.

Videkre postán küldve:

Egész évre	14 fr. — kr.
Fél évre	7 fr. — kr.
Negyed évre	3 fr. 50 kr.
Egy hónapra	1 fr. 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

A Romanowok hanyatlása.

Budapest, deczember 6.

Vége azoknak az időknek, melyekben az erőszak és a fegyver döntött. Európáról beszélünk, a mely világrésznek öntudatra ébredt lakosai ma már önmaguk kormányozzák és intézik a világrész sorsát. Az egyetlen állam Oroszország, a mely eddig még nem tágitott, hol az önkényuralom vas kapcsai tartják még féken ama duzzadó erőt, melyet a népek öntudatra ébredése indít forrásnak, s ha levegőt kap, szétveti azt az edényt, melybe szorították. Az egész világ halad, fejlődik. A népszabadság fokozatosan izmosodó vívmányokkal nyomul előre; mindenütt a haladás harsonái rivalgnak s nincs az a Jericho, melynek falai e rivalgásnak ellentálljanak, és nincs az a emberi erő, mely az isteni kezek által vivott ezen harcban, ha magát megadni nem akarja, el ne tiprassék. S íme a Romanowok az égnek fordított mellel párbajra hívják a haladás isteni haderejét. Mozdulatlan állanak a szabadságnak a világ négy tája felől előtörő hullámai előtt s gátot akarnak képezni az alkotás sorrendjében, hogy az Isten vagy térjen ki előlük, vagy adja meg magát nekik. Vakmerő döllyel hívják ki a természetet, melyet az ő saját törvényei szerint való mozgásában megállítani igyekeznek. Nem akarnak hinni ama hullámok erejében, melyek évről-évre magasabbra tornyosulnak e gát körül; megvetik a szabad emberiség ellenszenvét és criticáját, s hogy ne hallják a talpaik alatt zúgó morajt, bedugják füleiket.

Nos, hát e dacz nem huzódhatik örökké. Az Isten mégis csak erősebb, mint az ember, s ha mai napság nem is tesz már csodákat, de megalkotta a civilisatiónak őrlő fogait és vas kerekeit, az emberi agyvelőket az emberi jogok tudatát s a fölserződött nemzetek keblében a feltételezett szabadság-igát iránt. Ez a szellem, mint amely a világátszát egyes tanai szerint a világot körülveszi és ellentállhatatlan erejével előbb-utóbb felemészti, úgy veszi körül és úgy fogja felemészteni a Romanowok birodalmát.

Hogy hatalmuknak Európa délkeletjén már vége van, ez kétségtel-

vonhatatlan. A függetlenség, önállóság és szabadság kívül más fajta varázsszal nem hódít e földön senki többé, hogy pedig fegyverrel ne hódítson, őrt áll felette egész világrészünk. Íme a Romanowok hódítási politikájának első hajótörése; íme az első hullámcsapás, mely a család hagyományos terjeszkedésének falán rést ütött, az első lenézett erő, mely meg rázkódtatá az egész hódítási szervezet. És ezután fog következni a második, meg a harmadik és a többi, de annyi tény, hogy Konstantinápoly a muszka földrajzi quodlibet keretéből kiesett.

Hiába ide többé minden középkori intrica, az önmagukat kormányzó nemzetek ellenszenvén, országok természetes szövetezésén, szabad népek összetartásán nem fog az ki többé. Az egyetlen Franciaországot kivéve, mely ezen agyaglábu colossusban félreismert érdekeinek támogatóját keresi, muszka-ellenes gyűlölettel van áthatva egész Európa; s habár e gyűlölet nem mai eredetű, habár régen lappang is a Sziberiák börtöneivel uralkodó ádáz önkénnyel szemben, nem volt még rá ideje és alkama, hogy általános kifejezésre jusson. Az alkotmányos kormányformák még csak e század második felében kezdtek érvényesülni, s habár a nemzetek szívei érzettek, de a jajaik némák voltak, s egyes hatalmak beszéltek helyettük, még pedig érdekeik ellen; de mióta a szívek szabadon dobognak fel, mióta az ajkak megnyitáltak és a parlamentek rendelkeznek: íme felzúg Oroszországban az első jelszó, a szabadság egének kék izezetéig száll az első röppentyű, mely Oroszország ellen a szabad nemzetek coalitóját hirdeti. És ez így fog menni, terjedni déltől észak és keletről nyugat felé, általánosodni fog ez az ellenszenv, meg fogják érezni a lengyelek és finnnek, a cserkeszek és tatárok, a kirgizek és a turkomanok, s mikor a nagy épületet érő első lökés az egyes kőkockákat megrengeti, felcsaphat a láng Varsótól Irkutzig, Batumtól Bacharágig s a nihilisták pokolgépeinek rombolásai felett röpülhet égné az azzal daczolni akaró egész Kreml.

„Megállj!” van kiáltva az orosz

telhetetlenségnek Bulgáriánál, Affghanisztánál, Chinánál és a Behring-szorosnál. Hatalmas ércfalak melle állja a martalóc közakoknak útját, a hódítás aranjszei napjainak vége van. És a szörnyetegnél korlátozott falánsága ezentúl önnönmagát fogja emészteni.

Európai hódításaiuk már régen felhagyott műveltebb államaink a hódítások helyett abban találnak kárpótást, hogy önmagukat reformálják, de a miről a Romanowok nem akarnak még tudni sem. És vajjon min is kezdhetnének? Hol indíthatnák meg és meddig vihetnék? Csak is a fegyver ereje által lenyűgözött népeknek hogy adhasanak szabadságot az elpártolásra és elválásra? Alkalmat a békák tágitására, lánczaik lehányására s a zsarnok ellen való támadásra? Ezt maga a muszka önkény nem teheti, ezt csak Európa teheti meg! Megteheti Anglia és ha esze van, Törökország! Megteheti Ausztria-Magyarország és Olaszország! Ez a négy hatalom négy zászlót tűzhet ki az orosz birodalom négy szegletén, az elnyomott, leigázott népek felszabadításának zászlaját.

Az első ágyulövésnek az orosz birodalom népeihez kell szállania: Ébredjétek!

Az első ágyulövésnek, melyet Európa szabad államai az orosz zsarnokság ellen tesznek, az elnyomott népeket kell felrúgnia az ő lethargiajokból: Alkossatok magatoknak szabad független államokat, mint a milyenek lett Szerbia, Románia és Bulgária! Le az orosz hegemoniával! Ez nem tud már nektek adni de semmit! Ereitek leköti, mozgástokat korlátozza, fejlődésüket megakadályozza, haladástoknak útját állja, boldogulástokat lehetetlenné teszi. Éljen a népszabadság!

Ez fog lenni Európa fegyvere, ha majd a szabad államok az orosz zsarnokkal összecsapnak. A nihilisták lesznek Európa leghatalmasabb szövetségesei, akár fogják akarni a hatalmak, akár nem, s ők fogják ülni a diadalt a Romanov-dinastia üszkei felett.

Hiába ide Franciaország szövetsége, nem fogják egymásnak hasznukat venni! Franciaország, Európa legnagyobb köztársasága állást foglalhat

Európa legnagyobb zsarnoka mellett, ellentétbe helyezheti magát a szabadságért küzdő államok törekvéseivel, de ha még egyszer hallik Páris utcáin felett a porosz sas szárnycsattogása, — a szabad nemzetek rokonszenve nem fogja ellensúlyozni a győző diadalmát, s az olyan köztársaságért, mely a zsarnokságnak lett támogatójává, nem fog emelkedni egy hang sem.

Most ugyan békés nótát füttyörésnek a szelek, s a pásztori tilinkónak idylli hangja mellett ütemszerűen veri össze sarkantyuját a vén Európa, kétségbevonhatlan jellelű annak, hogy tánczra készül. „Heute roth, morgen Tod!” Ma táncz, holnap ágyudörgés! Kivéve, ha Oroszország vesztét nem érzi. De hát a légy is akkor csip legjobban, mikor vesztét érzi, s a zsarnoki döllytől vakká lett orosz hatalom aligha be fogja látni, hogy Európában a végét járja.

Igenis a végét! A vizet fölfelé folytatni, a napsugarakat sötétség terjesztőjévé tenni, az emberiség haladását megakadályozni, a tegnapi napot visszaidézni — nem lehet. És mert Oroszország ezt teszi, a világ rendjével tűző össze, s mint a hogy előtte nagyon sok hódítóval és nagy birodalommal megtörtént már, ő is el fog pusztulni a föld színéről.

G. B.

Országgyűlés. A képviselőház hétfői ülésén sorra került az indenniti-javaslat tárgyalása. Hegedűs Sándor előadó nevével szavazat elfogadásra ajánlta a javaslatot. Horváth János és Nándor röviden kifejté magából a javaslat indoklásából, hogy pénzügyi helyzetünk immár nagyon fenyegetve. Ő a maga részéről már lelkiismereti okból sem tudna megszavazni a javaslatot. E nyelvi Lukács és Csánády Sándor a javaslat ellen, Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter pedig a javaslat mellett szólottak meg, s azután a ház többsége a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta. — A napirend másik két pontját: a jelzálogkölcsönök konverziójával megújítandó adómentességről, — és Horvátországban némely régi adómentesség megszüntetéséről s helyébe magyar adók behozataláról szóló törvényjavaslatokat a ház vita nélkül fogadta el, s ezzel az ülés véget ért.

Falk Miksa az operaház kérdéséről. A képviselőház pénzügyi bizottságának hétfői ülésén folytatták a színházak költségvetésének

— Azt a kis ragyás respicient lányát érted az örlő-utca 7. numerától?
— Azt.
— A kinek a szeme félregörbült, mint a pizai torony. Feje olyan, mint egy jól megtermett uj-aradi káposzta és orra olyan, mint egy összegyémberedett ugorka?
— Azt, azt.
— Hihetetlen! És ki veszi el?
— Párkány Károly.

Méla csend lett. Erre már az elnöki méltóság se mondhatott semmit, a szemek összenézésében volt kifejtve a hihetlenség csodálata: egy zajos helyeslés, mely néma, mint a tavon uszáló hatyú.

Az elnök ocsudott fel legelőször.
— Párkány Károly a tanár?
— Az.

— A kinek 1400 frt a fizetése, a ki a „Gresham”-nál assecuralva van 8000 frtig balesetért ellen is, a kinek oly csinosan áll a bajusza, a ki oly ügyesen mozog a bál sima parketjén, hogy nem félhet se a „Gresham”, se a — tánczosnéja: a ki nekünk is mindig kezét csókol?
— Az az.

— Bámulsatok. No, ezt a kérdést felvesszük a napirend közé.
— Helyes, — zúgott egyszerre a parlament.

— Az előadónak mi a véleménye?
Ligethyné ránczokra szedte homlokát s ajkára harapott.

— Sok. Valóságos rejtély. Dráma, melynek szálait még Amerikában se kereshetjük egy gazdag nagybácsi végrendelete körül. Az már az eddigi tárgyalásokból kitűnik, hogy Jemire Teréz csunya, mint a novemberi eső, rút, mint a sötét éjszaka. Vagyona nincs. Családi és társadalmi összeköttetései nincsenek. Az is valószínű, hogy lutrin vagy sorsjegyen nyert legyen, régre is. Fortuna is megérezte, hogy kire mosolygott, továbbá jó lélekkel mondhatom, hogy legalább negy-

tárgyalását. Ez alkalommal Falk Miksa a kir. operára vonatkozólag a többek közt a következőket mondá: Azt tudja, hogy a nemzeti színház fontos kulturális intézet, melyet semmi áron nem lehet nélkülözni, s a melyet fenn kell tartani jelen niveau-ján. Egészen más természetű az operaház. Ennek is meglesz a haszna, de ez nem nélkülözhetetlen, ez bizonyos tekintetben luxus. A mostani operaház, melyben mindenféle nyelven énekelhetnek, még kevésbé tarthat igényt a nemzeti kultúrterület névre. A kérdés az, rajjon viszonyaink között képesek vagyunk-e erre fél-milliót költeni? Szólónak határozott nézete, hogy nem. Szóla nem kutatja a bajnok okát, megjegyzi azonban, hogy az ok nem a közönségben rejlik. A nemzeti színház példája mutatja, hogy jó előadásnak van közönsége, ha nincsenek is folyvást újdonságok. Szóla szeretné, ha a bizottság jelentésében külön választanék a két színház ügye, ha kimondatnék, hogy külön szempontok alá esnek s a nemzeti színház mostani niveauján fenntartandó. Tovább szeretné, hogy megszavazzák az opera költségeit, mert kényserhelyzet előtt állunk, de kivételesen és utólag, hogy a kormánynak idő engedessék a subventio tetemes reducálásához vezető rendszabályokra.

A bolgár-ügy és a magyarországi szerbek. Az újdíki „Nase Doba”-ban Ignatyovics Jakab hosszabb cikket tesz közzé, melynek címe: „Bolgárországrol Szlivenica után” s a melyben hangsúlyozza, hogy Szerbia és Bulgária. Oroszország ellenében csak úgy fogják megőrizni nemzeti függetlenségüket, ha jó egyetértésben élnek és politikai solidaritást vállalnak. A szerző először az orosz befolyásnak kezdetét és fejlődését Bulgáriában. „Az orosz viselkedése” — ugymond — hasonlít a rómaiak eljárásához. Numidia-ban hol dynasticus arányokkal kezdtek a dolgok, s az ország leigázásával végeztek. A Szerbia elleni cselekedet az orosz inspiráció műve volt; ma azonban — helyesen — a bolgárok is belátják, hogy Szerbiának egyenlőse nem haszon rájuk nézve, melyhez a szabadság, függetlenség s a kereskedelem vitális érdekeinek fogva szoliditást kérek.”

Aradmegye közokrházának 50 éves fennállása.

Arad, decz. 7.

Aradmegye közokrháza az 1775-ik év márczius 1-én kelt alapító levél szerint szegény betegek gyógypolása céljából alakult. Az első alapítók (övr. Edelspacherné, övr. Kászonyiné és Kászonyi András megyebeli nemes családok sarjai) összesen 4000 váltóforintot adtak össze egy humanus intézet létesítéséhez, mely negyezer forintnyi alapösszeg a folyó kamatok, önkéntes adakozások-

venszer látta Teresi a kikeletet. A mi a helyzetet még sötétebbé teszi, az, hogy Párkány Károly valóságos Adony, rendezett viszonyok között. Legtöbb, a mit magának megenged, egy kávéházi fekete, zárórán belül. Nincsenek vérmes reményeim, ha hiszem, hogy elpuhítható a papucsig.

— Sajátságos. Gondolkozzunk csak.
Ismét csend van. Mindenki egy regényes bevezetést lát, de a kifejtést, azt nem találhatja el a phantasia. Különös az!

Vége is az előadó kiált fel diadalmasan:

— Nemde, Párkány Károly tanár?
— Igen.
— Való-e, hogy van egy értékes régiségtára?
— Való.
— Nos?
— Nos, hát megszerezte régiségtárába a legértékesebb leletet.

Florica.

A nagykoru.

(Cserege.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárcája. —

— Tehát te azt hiszed, hogy Gyula csupán pénzemért vágyódik kezemre? — kérdé Ella élénken unokabátyját, miatt dús barna fürtjeit játszadozt. — Ez annyit jelent, nem tartasz elég szépek arra, hogy saját magamért vegyen nőül valaki.

— Isten örök, kivált azon esetben, ha engem választasz férjedül! — válaszolt Géza nevetve. — Biztosítok, hogy én egyedül csak azért vennék nőül, mert igen tetszel nekem s azonkívül együtt nevelkedvén fel, tulajdonságaidat többé-kevésbe ismerem.

— Fogadd halálmat, de pénzemért sohasem fogom magam eladni. Mert hateraz forint évi jövedelem, azt hiszem, mindig elég arra, hogy igényeimet kielégíthessem és kegyelmes életet szerezzek magamnak; mindemlelt azonban még elég szegény vagyok arra, hogy valaki egyedül pénzemért kösse életét az enyémhez.

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárcája.

(Deczember 8.)

Egy eljegyzés.

(A kávéházban.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárcája. —

Öten vannak.
Közülük csak a Kovácsné van restantiában. Egy japáni ibrikből gomolyog ki a kávéjának melege.

A házi asszony már a kompotnak szerviz. Éppen hozza azokat a különféle külön, szebbnél szebb talakat, melyeken pazar sok-féleségben kandikál ki mindaz, mi egy fényes uzsonnához szükséges.

Mig az uzsonna tart, addig csupán az elnöki előterjesztések vétetnek tudomásul, avagy némi magyarázatot kérő felszólalások fordulnak el a kompotól édes ajkáról.

A tárgyalás még ezután következik.
A ki e perczen figyelne meg ezt a parlamentet, az nem látta semmit. Nem csak a magyar nem szól semmit ha eszik, de a kávéházban sem.

Az asztalfőn Kobalkovich tanácsosné pompázik. Pedig nem ő a házi asszony. (Hja, ez időben még nem jelent meg a „Nem illik!”) Elnöki méltóság ömlik el bosszas, hajporos arcán. Időnként szemlét tart s szemléje, (ugylátszik) eredménytelen végződik. Az előadó Ligethyné. Kis érdekes arca valóságos epigramma. Piciny fekete szemében és félregörbült ajkán az örökös kicsinylés mosolyog. Különös ez a levegő neki! Majdnem mondhatná: unatkozik. A környezők alacsony röptű szellemükkel nem is röpülnek, mig az ő phantasiája oly magasban röpül, hogy ezek bele szédülnek a nézésébe. Azért hallgatnak. Bántja továbbá az a reális köznaposság, melynek alaphangját már nem egyszer megróttá társaságban. Isenem! milyen prózái beszéd is az, a mi két tőszomszédját foglalkoztatja.

— Hát kiket?
— Ki.
— Hány zápult meg?
— Csak három. A többi mind oly aranyos, furcsa, mint a hajnal. Egészen tele van velük a cseledészo. Mert nem éreszem ki őket még napos időben se.

Ligethyné megfordul, az elkecserecs szaladgál idegen. Ezek a s i r k e r ő l beszélnek, mikor életkérdések és reformeszméknek amazonjaivá akarja tenni. No, ez sok! Meg egyet fordul haragjában a a Petőfi gyps-öntvényére esik tekintete. Kis szemek rekre tárul, ajkán elrobban e fohász: Nagy szellem! te érted szenvedésemet...

Es viaszasik egy lelkietelő apathia. Búfelejtől a kompotól vág be egy féltucat. Kell is! Mikor itt minden a rut materia.

Máramarosy és Zicherle urnóban már teljes öszhangban van a szellem és anyag. Ugy kell érteni, hogy minden anyagban a szellemet nézik, noha ez utóbbit mellékesen. Nekik is van ironiájuk, de ez csak az anyag bírálatához vegyül bele. Ők is kicsinyitenek nem mindenkit, de mindent.

— Látod Emmát?
— Ki ne látná őt, mikor a levegő is azért rossz, mert ő szorította azt ki a természet.

— Pompás. Hát a ruhája! Az se látta Monasztierlit soha. Mily régi facon, mily régi!

— No az! Egyébként mégis előlím azon valami s z e l l e m. Nem olyan, mint — csak messzebbre ne menjünk — a tanácsosné ruhája. Mi van azon? Sallangosnak elég sallangos, de pórias, disz, kifejezésnélküli. Szinte ajkamon libeg egy banális hasonlat.

A mint tisztelt olvasóim látják, itt értékesítve vannak a felvonás-közök is. Igazán tanulhatna tőlük Kreesányi.

Most jön a szindarab.

A kordina éppen akkor gördül fel, mikor kis öziket utánozva, belejt Zizainé és egy egész raktári készletet merít ki a baráti puszikból, melyek kicsiket, nagyokat czuppannak a piros és bágyadt ajkakra.

— Tudjátok-e mi újság?
A társaság megrezzent. Az öröm rezzenti meg. Megannyi kíváncsian vizsgálja Zizainé arcát, mert tudja, hogy ő a legérdekesebb „saját külön”. A legfrissebb hírek patentos tulajdonosa, egy elveszett reporter-genie.

Zizainé hamiskás arcot vág és pajzánul tánczol ajkán a szó, mivel az érdeklődést csigázta magasra.

— Hej, hej! de kíváncsiak a kíváncsiak!
Már erre az elnöki méltóság vegyül be a nem méltó játékhoz, avval a fölénytel, mit méltósága kölesönöz, szól a hamiskódó Zizainéhez.

— Reszélj. Tudod, hogy sok a themánk mára.

— Jó, elmondom. Tehát se több, se kevesebb: Jemire Teresi el van jegyezve.

De az már nem hyperbola, a mit most mondok. A társaság kövé meredt. A lélezeretük is elállt egy minutára. Ha azt mondják, hogy a tanácsosné egy bronz-tintatartót ajánlotta fel a tombolára, (eddig mindig egy fél liter tintát küldött); vagy azt, hogy a galsai részvénytársaság megbukott; vagy hogy Siposné tegnap nem pipiskedett a színpadon: ezt mind el hinnék, de ezt elhinni lehetetlen.

Nem is hiszik. Mindegyiknek egy kerek o az arza a csodálkozástól. Szinte szeretnék elebük egy számat írni: aztán felvenni az I-ső aradinál.

A tanácsosné tér legelőbb magához.

— Tisztázuk a helyzetet. Nincsen városunkban más Jemire család?

— Nincs.

s Arad megye kara és rendi hozzájárulásával az 1833-dik évig annyira emelkedett, hogy az említett évben a kórház építése megkezdett. s 1836. decemberhó 8-án rendeltetésének át is adott.

50 éve lesz tehát holnap, hogy ezen ma már virágzó intézet működését tényleg megkezdette.

Félszázad egy humanus intézet életében. félszázad a szenvedő emberiség zajtalan szolgálatában: mindenbizonyal indokoltá teszi, hogy ez intézet fejlődéstörténetéről pár rövid sorban megemlékezzünk.

Midőn a kórház 1836-ban legelső működését megkezdte, a betegek elhelyezésére csupán két kórteremmel (férfi- és női osztály) rendelkezett, s felszerelése átalán a kezdetlegesség határait nem sokkal multa felül. A különböző betegségekben szenvedők elkülönítéséről természetesen szó sem lehetett, mely körülmény — tekintve különösen a heveny ragályozó bántalmakat — a sikeres működésnek nem kevés hátrányára szolgálhatott.

Ily viszonyok között, az akkori idők tudományos fejlettségi fokához mérten, bár nem mutatható is fel az intézet fényesebb eredménye, de biztos menhelyet nyújtott a családi ápolást nélkülöző szenvedők számára, s uttörő volt a köznépi idegenkedés és ellen-szenvének leküzdésében, melyvel az átalán a kórházban szakszerű orvosi gyógyítás iránt fatalis módon viselkedett.

Majd a közönség figyelem és érdeklődése mindinkább az intézet felé fordult, s jótékony adakozásokkal a újabb ágyalapítványok tételé-vel lehetővé vált a felszerelés fokozatos nagyobbitása, s évről-évre szaporodott azok száma, kik a kórházban keresetkést s találtak betegségekben gyógyulást.

Az 1848—49-iki forradalmi idők után azonban a császári kormány alatt nagyfokú visszaesés következett s az intézet teljesen desolált állapotba jutott; míg 1857-ben az akkori kórházi bizottság, illetve alapítványosok ajánlatára dr. Matavoszky Nándor lón igazgató-őrvezető kinevezése, ki ezen tisztelet azóta pár évi megszakítással már 24 éve folyvást viseli, — s ugyanakkor az intézet nyilvános közkórház jellegével is fölrüházott.

Ezzel egy teljesen új és kedvező korszak vette kezdetét. A kórház szellemi és összes egyéb ügyének vezetése a legerélyesebb kézen lón egyesítve, mely lelkűd az akadályokat s alapját veté meg az intézet fokozatos felvirágzásának.

A mindinkább szaporodó betegforgalommal szemben a kórház épülete szűkeket bizonyulván, 1873-ban 30,000 forintot meghaladó költséggel tetemesen megnagyobbított; úgy hogy ma már 8 nagytér és 28 kisebb-nagyobb szoba áll a betegek rendelkezésére a kór követelményeinek megfelelő felszereléssel s a különböző betegségeknek szerint akkép osztályozva, hogy ragályos betegségekben szenvedők a főpülettől egészen különálló melléképületekben nyerhetnek elhelyezést. A beteganyag ellátására az igazgató-őrvoson kívül egy első és két másod orvos van alkalmazásban, és adminisztratív ügyekben ezenkívül állandóan három tisztviselő működik.

— Ah, kedves Ellám, hateraz forint évi jövedelem, éppen nem megvetendő valami szegény Gyula részére, ki alig egy éve, hogy orvos, s tudtommal ez ideig vajmi kevés páciensét küldhetné, végre ki egészségesnek örvendek, egyszóval: tökéletesen szabad vagyok.

— Azaz nagykoru vagy — jegyezte meg Géza

— Természetesen, mintán szüleimet még gyermekkoromban elvesztém, s nem értem, miért volna szükségem egy mogorva gyám tanácsaira.

— Ebben a korban már nem.

— Nos és én csak most vagyok huszonöt éves.

— Mely annyit jelent, hogy öt évvel idősebb, mintsem saját kedved szerint válogathatnál a kérék között.

— Jólvan, jól. Az előbb elmondottak azonban csak természet elsőnyök voltak. Most jönnek azok, miket mások által élvezek. Mindekelőtten egy a világon legunalmasabb nagy-nemem, s ha ketten vagyunk, úgy nem kell aggodnom álmatlanság miatt; továbbá van egy szeretetreméltó cousinom, ki a helyett, hogy mulattatna, folyvást éreim számát hozza szoba és

— Birsz még egy szegény orvossal, ki csupán pénzért imádja!

— Az orvos számításhoz sem jó, és ha esetleg téged elajándékozna, mit tettem akkor?

— Egy elajándékozni magam! szépen hangzik, valóban, különösen ha valakinek ily találkozó ajánlom kezemet.

— Azt éppen nem; de jöjjön a minék jönni kell: én ezenen ünnepélyesen megke-re-m a kezedet — számomra.

Ellát-e fordulat s hirtelen elhatározás egészen meglepte s zavarba ejtette.

Hogy e jótékony intézet a szenvedő emberiség hájait mily arányokban érdemelte ki, erre nézve álljon itt az 1853-ik évtől kezdve rendszeresen vezetett betegforgalomnak számszerű kimutatása:

1853-ban volt ápolás alatt	770 beteg.
1854-ben	775
1855-ben	753
1856-ban	728
1857-ben	840
1858-ban	858
1859-ben	860
1860-ban	1452
1861-ben	1186*
1862-ben	880
1863-ban	694
1864-ben	680
1865-ben	744
1866-ban	705
1867-ben	835
1868-ban	984
1869-ben	979
1870-ben	1245
1871-ben	1487
1872-ben	1652
1873-ban	1358
1874-ben	1354
1875-ben	1375
1876-ban	1501
1877-ben	1761
1878-ban	1872
1879-ben	2116
1880-ban	2172
1881-ben	1872
1882-ben	2172
1883-ban	2222
1884-ben	2399
1885-ben	2528

Összesen tehát 43,719 beteg nyert 1853-dik évtől számítva gyógyulást, melyhez nincsenek hozzászámítva azon bejáró betegek, kik az intézetet orvosi tanácsért naponta fölkeresik.

E kimutatásból látható, hogy az évi betegforgalom folytonos arányban emelkedést képes felmutatni, s az intézetben köztudomás szerint uralkodó példás rend, takarékos gazdálkodási rendszer, lelkiismeretes s odaadó ügybuzgalom, s negyedszázados eszűggedetlen egységes vezetés oda feleltek az intézetet, hogy Arad megye közkórháza 50 éves fennállása után egyikké lett az ország legvirágzóbb s legnagyobb betegforgalmu kórházainak s mint ilyen, a budapesti országos kórház alalmával nagy bronzéremmel s disz-oklevéllel lón kitüntetve.

Méltó buszkeséggel tekinthet Arad megye 50 éves múltjára s humanus intézetének, melynek többszörösen kitüntetett igazgatója a szenvedő emberiség hájajára tette magát negyedszázados eszűggedetlen működésével érdemessé.

VÁROSI KÖZÜGYEK.

— Arad város novemberben. —
(Polgármesteri jelentés.)

Tekintetes törvényhatósági Bizottság!

Az 1886. évi november havára vonatkozó jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

*) Ezen két évben mutatkozott gyors betegforgalmi emelkedés az akkori várospolitikával hozható kapcsolatba.

— Hallgass! Kedélyem vidám és eleven, ment minden szeszélytől, s nem bírok gyenge idegekkel, valamint túlfeszített illúzióim sincsenek, végre ki egészségesnek örvendek, egyszóval: tökéletesen szabad vagyok.

— Azaz nagykoru vagy — jegyezte meg Géza

— Természetesen, mintán szüleimet még gyermekkoromban elvesztém, s nem értem, miért volna szükségem egy mogorva gyám tanácsaira.

— Ebben a korban már nem.

— Nos és én csak most vagyok huszonöt éves.

— Mely annyit jelent, hogy öt évvel idősebb, mintsem saját kedved szerint válogathatnál a kérék között.

— Jólvan, jól. Az előbb elmondottak azonban csak természet elsőnyök voltak. Most jönnek azok, miket mások által élvezek. Mindekelőtten egy a világon legunalmasabb nagy-nemem, s ha ketten vagyunk, úgy nem kell aggodnom álmatlanság miatt; továbbá van egy szeretetreméltó cousinom, ki a helyett, hogy mulattatna, folyvást éreim számát hozza szoba és

— Birsz még egy szegény orvossal, ki csupán pénzért imádja!

— Az orvos számításhoz sem jó, és ha esetleg téged elajándékozna, mit tettem akkor?

— Egy elajándékozni magam! szépen hangzik, valóban, különösen ha valakinek ily találkozó ajánlom kezemet.

— Azt éppen nem; de jöjjön a minék jönni kell: én ezenen ünnepélyesen megke-re-m a kezedet — számomra.

Ellát-e fordulat s hirtelen elhatározás egészen meglepte s zavarba ejtette.

A közegészségi viszonyokban némi javulás jelentkezt: a betegülési esetek keves-bültek, a halálozások száma az előző hónapokhoz aránytalanul csökkent.

A hevenyfertőző betegségek e hónapban alig fordultak elő, a vérhas 3 esetben, a vörheny 9 esetben, a bárányhimlő 10 és a valódi himlő 1 esetben fordult elő.

Elhalt a város lakosságából 98 egyén. 45 férfi, 53 nő: ebből esik a csecsemőkorrá 35%, a gyermek- s ifjúkorra 19%, a felnőtt-korára 32%, az előhaladott korbeliekre 14%.

Öngyilkosság előfordult 1. halva született törvényes gyermek 3 fiú és 2 leány, törvénytelen 3 fiú és 1 leány.

Az összes elhaltak közül orvosoltatott 106. A városban elhalt idegenek száma 24. A megyei közkórházban ápolgatott 372, az izraelita kórházban 5. összesen 377 beteg, kik közül gyógyult 131, javult 4, meghalt 30, ápolás alatt maradt 170.

A megyei közkórházban felvett városi illetőségű betegek száma volt 52. Hét éven alóli gyermekeknek orvosi ápolás nélküli hagyására feljelentett s felelősségre vonatott 1 szülő.

A halálozás évi aránya 1000:30. A népesedési viszonyok annyiban kielégíthetőnek tekinthetők, amennyiben a szülöttek száma az elhaltakét húszzsal felül-multa.

Élve született 118 gyermek, 57 fiú, 61 leány, törvényes 102, törvénytelen 16. A születések évi aránya 1000:36.7.

A személy- és vagyonbiztonságot nagyobb mérvben veszélyeztető bűnesetek nem fordultak elő.

A 43 esetben felfelrült kisebb tolvaj-lási eset közül 27 esetben a tettes kipu-ltatott.

A kihágási bíróságnál a múlt hóról hát-ralétkban maradt 7 ügy, november hóban be-felölt 151 panasz, folyamatban volt tehát 158 ügy: ebből elintéztetett 95, a királyi bírósághoz áttéttetett 56, tárgyalás alatt maradt 7 ügy.

Letartóztatva volt 101 egyén, a kir. bi-róságnak átadott 41.

A kapitányi hivatal jogkörébe tartozó ki-hágási ügy tárgyalatott és elintéztetett 21, letartóztatva volt 52 egyén, eltolonczoltatott 21, kényszer-utlevéllel kiutasított 10, rend-örileg megfenyített 21.

Nyilvántartásba vétetett 689 cseléd, 591 gyári munkás és 28 idegen s munkát kereső egyén.

Vendéglőkhöz szállva volt 1123 utazó. Gazda- és cseléd közötti szolgálati vi-szonyból keletkezett ügy tárgyalatott 17, (se-léd megfenyített 7.

Tűzeset a hó folyamán kétszer fordult elő és pedig: november 7-én a vágóhid utca 20. és 21. sz. ház leégett. November 9-ikén pedig Gáj-külváros templom-utczában a 48. sz. ház telken egy kazal szalma égett el.

A városi szegényápolásban a múlt hóról maradt 33 egyén, november hóban felvétetett 1, meghalt 3, maradt a hó végén 31. Ezek részére kiadott 960 adag meleg étel s 961 adag kenyér és a világításra 16 kilogramm petrolum.

Havi segélyben részesített szegények szá-ma volt 152, november hóban felvétetett 11, összesen 163, elhalt 5, maradt a hó vé-gén 158.

Nem a város által tartott dajkaszában levő gyermekek száma volt 159, novemberhó folyamán bejelentetett 3.

A községi bíróságnál októberhó végén tárgyalás alatt maradt 112 ügydarab, nove-berhóban befolyt 964, folyamatban volt tehát 1076; ebből elintéztetett 929 elintézés alatt maradt 147, végrehajtás foganatosított 78, árverés 4.

A katonaiügyek szabályszerűen vezetett-tek: utóallított 3 helybeli és 7 idegen ille-tőségű hadkötelek.

Novemberhó 3-án és 4-én a Kossuth-

A Kumjasszin-család.

[55. Folyt.] (Regény.)
Irtá: Henry Gréville.

— Az „Aradi Közlöny” számára fordította: M. G. —
Második kötet.

L.
Séta esernyők alatt.

Miss Junior elérte a társaságot, mely megindult: Dimitrij kezébe vette esernyőjét és ugrándozva követte a csoportot egész az üvegüzakig.

„Ingerkedjél egy kicsit miss Juniorral,” szolt Zina halkan a fiához, „szeretnék bará-tunkkal zavartalanul beszélgetni.”

Dimitrij nem mondta magának két-szer: mielőtt meg az angol nőnek ideje lett volna megkérdezni, hogy hova megy, már az üvegüz tölve vődől erős madárszavát hallott.

„Oh,” mondá panaszkodva, „ez a fiú már megint a madárházhoz ment! Majd is-mét megharagya a papagály mint a multkor!”

Hallatszott Dimitrij hangja, a mint szár-nvas ellenfelet utánozta és szitokkal halmoz-ta. A papagály oly tüzzel válaszolt, hogy miss Junior sietett a madárházhoz, a hol Dimitrij esernyőjével teljes erejéből hadonázott.

A főkertész közeledett a fiatalokhoz, át-vette esernyőiket, aztán eltávozott. Zina egy kis kerti öltöt vett ki zsebéből és virágokat kezdett levágni. A herceg csak fél füllel hallgatott a madárházról áthangzó zsivajra; gondolta magában, hogy a percek megvan-nak számolásra, azért mégis elvesztegetett né-hányat, mire száját fölnyitotta.

„Nagyon örülnek,” szolt végre Zina, mi alatt egy myrtuszfáról egy csomó virágzó ágat levágott és azokat elől összefogott szoknya-jába gyűjtötte, „ha unokanővérem mielőbb férjhez menne, természetesen saját hajlama szerint; csakis a házasság teremthet neki független állást.”

„Ez csakugyan a legjobb lenne,” viszonzá Surov. „Teljes szívemből osztom öhajását.”

„Igazan?” kérde a fiatal leány és buzdogn pusztított a rózsák közt, „én azt hittem, hogy...”

Zavarodottan elhallgatott, a kerti öltöt ki-ejtette kezéből és a herceg sietett azt fölvenni.

utcai hóvédaktanyában megtartott a m. kir. honvédség ellenőrzési szemléje. megje-lent 256 helybeli illetőségű és 289 idegen illetőségű honvéd.

A novemberhó 11. és 12-én az aradi várban, a közös hadseregbeliek ellenőrzési szemléjén megjelent 27 helybeli illetőségű és 51 idegen illetőségű tartalékos és szabadsá-golt állományu katona.

Tartózkodás és távozásra jelentkezett 211 közös hadseregbeli és 179 honvéd.

A laktanyák kivül elszállásoltatott 7 törzs- és 29 főtiszt.

Az adóbehajtás eredménye a következő:
Allami adóban befolyt frt. 63599.44
Leiratott „ 15416.46

Összesen frt 79015.90
Hadmentességi díjban „ 1020.71
Leiratott „ 3119.82

Összesen frt 4140.—
Községi adóban befolyt „ 24199.47
Leiratott „ 929.38

Összesen frt 25128.87
Közmunkaváltásdíjban „ 476.77
Tovább befolyt: illetékekben frt 1886.35

Kamarai díjban „ 34.71
Idegen adó és illeték „ 728.65
Leiratott: „ 4139.88

Összesen 4867.88

Az adóügyi osztály befolyt az iparhá-társági tagokat választani jogosultak névjegy-zékét, folytatta az 1887 évi adó, közmunka és tankötelesek összeírását, megkezdte az 1887. évi I. és II. oszt. kereseti adó kivetését.

Az árva pénz-tár forgalma volt bevételben a szeptemberhavi maradvánnyal frt 20528.55 1/2
kiadás volt „ 2617.66

maradvány frt 17910.39

mely összegből az aradi első ta-karékpénztárban frt 8055.32

az aradi ipar- és néphankban „ 6298.38

van elhelyezve, készpénz van „ 3556.69

A házi pénz-tár forgalma volt:

bevételben frt 64417.68

kiadásban „ 42200.55

maradvány frt 22217.12 1/2

A közmunka-alap bevétele volt frt 1001.09 1/2

kiadás „ 457.01 1/2

maradványa frt 544.08 1/2

A védgátépítési alap volt frt 14749.03 1/2

és maradt frt 243802.75

A különféle alapok át-laga volt frt 243802.75

kiadás „ 6187.13

maradványa frt 237615.62

Közevetvándíjban befolyt „ 5411.60

helypénzben frt 5225.42

partvándíjban frt 91.38

összesen frt 10728.40

kiadás volt „ 818.40

maradt jövedelem frt 9910.—

A mértékhatáros hivatal által hitelesít-tetett 214 drb folyadék-mérték, 1843 hordó, 36 száraztárgy-mérő, 9 súly-mérték és 35 mér-leg Hitelesítési díjban befolyt 624 frt 12 krajczár.

A közmunka dolgoztatása folytatottat s felhasználatott 279 kézi napszám, 2 egyes és 46 kettős fogat.

Megváltott kézi napszám 6, kettős fo-gat 4, leiratott kézi napszám 69, egyes fogat 2 és 24 kettős fogat.

Közevetjavítás eszközöltetett a főtérén, a Lujza-utczában, az Orczy-, akác-, megye-, Boczkó-, Wesselényi- és a Perényi-utczákban, a radnai-uton és a Bocskay-téren.

A vásártéri utól Sága külvárosi ténen-utca sarkáig és onnan a felső temető utig egy új gyalogut készítése folyamatban van.

A hasznos házi állatok között e hó fo-lyamán a város területén semminemű ragá-lyos vagy járványos körforma nem fordult elő.

Arad, 1886. decz. 4.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

„On azon érzelmekre ezéző,” szolt a herceg, „melyeket unokanővérem bennem éb-resztett? Igen, beismerem, hogy szerettem őt és azt hiszem, hogy most is ép úgy szere-tem őt, mint azelőtt; csak hogy az iránta érz-etett hajlamban nincs semmi szenvedélyes és most belátom, hogy inkább kiros helyezete, függsége...” Zina részvéttelül vágott le mindent, a mit olójával elérte; fölhozott szok-nyája csak úgy duzzadt a virágoktól. „Es aztán oly jóságosan beszélt velem, tisztés-séges bánásmódban részesített, nem nevette ki szegieset modoromat...” Zina oly piros lett, minő még sohasem volt. „On,” folytató a herceg egy örökzöld indát csavartva ujjá körül, „a mult nyáron még szintén ritkán beszélt velem a nélkül, hogy ne nevetett volna...”

„Akkor még kis lányka voltam,” szolt Zina, „egy szeszélyes és néha gonosz gyer-mek! Még nem ismertem őt...”

Az oló egy pompás pelargonía közt dühöngött, úgy hogy az egy perc alatt egészen kopasz volt.

„Most már nem talál gyönyölódásra méltónak?” kérde a herceg szerényen.

„On a legjobb, a legnagyobb ember!” Mert ha nem... szerelemből segített unokanővéremem. minek másnak nevezzük szí-vegségét!”

„Nem,” válaszolt a herceg vontatva, „szerelemből nem történt: sőt most már any-niia jutottam, hogy komolyan kérdem ma-gamtól, vajjon egyáltalán szerettem-e őt. Sze-rettem a gondolatot, hogy feleség, barátón, egy fiatal tündér legyen szomorú agglegény-tüzhelyemnél...” De mikor megtudtam, hogy nem szeret, nem éreztem azt a mély fájda-lmat, mely egy lélet szokott szétrombolni; csak bosszus voltam.” tette hozzá mosolyogva.

Zina álva maradt előtte és még mindig szoknyáját fogta, melyből a virágok hosszú csokrokban lógtak ki.

„Es aztán?” kérde nyugtalanul.

„Azután, hogy az ön levelét megkap-tam...”

„Gyanítottam, hogy töle van?” vágott közbe Zina kíváncsan.

„Be kell vallanom, hogy nem.”

„Vagyis mindjárt önre gondoltam.”

„Eknérségem nem ment annyira, hogy feltételeztem volna, miszerint valaki a világon

— A városi nyugdíj. —

A 13-ik s. 2-ik pontjában megnevezet-tek után maradt átváltan, vagy szűlölen ár-vák és pedig fiúk 16 év, a leányok a 14 év szabályszerű életkoruk betöltéig.

15. §. Az özvegyek nem tarthatnak igényt a nyugdíjra, az árkvá pedig a neve-lési járulékra.

1. Ha a törvényes házasság egy egész évig fenn nem állott.

2. Ha az özvegy oly nyugdíjkapcsoltattnak volt neje, ki 50 éves korában nősült, de ezen házasság 5 évig nem tartott.

3. Oly nyugdíjazott özvegye vagy árva, ki a nyugdíj élvezetének ideje alatt nősült meg, mely esetben e házasságból származó árkvá sem tarthatnak nevelési járulékra igényt.

4. Ha férjük elhalálása alkalmával ettől övétkükből törvényesen elválasztva voltak, vagy ha férjüket külföldre elhagyták.

5. Az özvegyek a nyugdíjat, az árkvá a nevelési járulékat elvesztik.

6. Ha az özvegy ismét férjhez megy, vagy meghal.

7. Az árkvá nézve általában, ha a szá-bálszerű kort elérik, vagy meghalnak.

8. Ha az árva oly állami, közhatalósági vagy intézeti ingyenes ellátásban részesül, melynek értéke a nevelési járulékot meghaladja, vagy ha a leány-gyermekek férjhez megy.

9. Ha az árva valamely büntetért 6 hón-pnál hosszabb ideig tartó szabadságvesztésre ítéltetett.

16. §. Minden nyugdíj, vagy neveltetési járulékok utólagos havi részletekben és pedig a hó 25-ik napján fizetetik ki.

IV. FEJEZET.

A nyugdíj-alapról s ennek kezeléséről.

17. §. Az 1872. évi márczius hó 1-ső napjától kezdve létesített aradvárosi tisztii nyugdíjalap jövedelmi forrásait képezik:

a) az első §. a), b), c

Az „Aradvideki Tanítóegylet” emlékirata az aradvárosi iskolásközökhöz.

— A városi községi leányiskolák hiányaiuk orvoslása ügyében. —

Tekintetes Iskolaszék!

Az aradvideki tanítóegylet zászlóira irt eme jelmondatnak: „Korral haladva neveljük”, keletkezése óta igyekezett megfelelni a teljes erejével való feladatnak, hogy — főnön hirdetőt elvértve híven — a népnevelést a közoktatást fejlessze, az az érdeimben működő hatást intencióját minden irányban érvényre juttassa és erejének meglehetősen elvileg törekedjék, hogy hazánk és városunk specialis népnevelés-ügyét azon magaslatra segítse emelni, melyet a többi nemzeti tanítvány elfoglalt.

Nem szándékunk kérdőjelezni kimutatni, avagy előtérbe tolni működésünk eddigi kiváló eredményét, csupán arra óhajtjuk a tekintetes iskolásközökhöz becses figyelmét különösen felhívni, a mely részben az iskolásközökkel való nyílt és rejtett közelműködés, részben pedig a tanítóegylet ténykedéséből folyt ki. Értjük az alatt a városi községi leányiskolák kül- és belső feladatát, melyeket az ügy fontosságát és érdemét fogva a tek. iskolásközökhöz — jelen emlékiratunkban — benyújtani szeretnénk.

A népnevelési szakosztály városi leányiskoláink jelen szervezetében alapos megfigyelés alá vevén, vizsgálódásában súlyt fektetett arra, mennyiben felelnek meg azok szellemi tekintetben a haladó kor követelményeinek, egészség tekintetben mely intézkedések válnak szükségessé, hogy a növendékek testi képzése és nevelése a korral lépést tartva, oly eredményt biztosítson, mely a hozzájárított várakozásnak megfelelően, és melyek azon intézkedések, melyeknek foganatosítására az iskolai hatóság közreműködése szükséges.

Az itt röviden körvonalozott pontozatokat bővebb kifejezés és indoklás mellett tiszteltet a következőkben bátorodunk előadni: Városi közs. leányiskoláink szellemi állapota, illetve az értelemszerűen irányított nevelés-oktatás bizonyos tekintetben kívánni valót hagy fenn. Ezen kívánni valót a következőkben foglaljuk össze.

1. Általános azon tapasztalat és vélemény, hogy a közoktatás napról-napra lazul, a vallásos érzelmek mindegyre gyöngülnek és ezen jelenségeknek mindinkább terjedése, az erkölcsiesség, vallásosság elbujarozása veszélyt fenyegeti a társadalmi rendet, békét a kulturális intézményeinket, mivel ezeket alapjukban támadja meg és így magára a nemzettestre is vezethet. Ez oknál fogva kívánatosnak és szükségesnek találja az aradvideki tanítóegylet, — miként már ennek néhány évvel ezelőtti kifejezését is adta, — hogy a községi iskolákban az osztálytanítók külön erkölcstan is tanítsanak, mely kitételek szerkesztése, a növendékek tankönyvei között foglaljon helyet.

Felkérjük ezért illő tisztelettel a tek. iskolásközökhöz, méltóztatni oly intézkedéssel gondoskodni, mely az oktatás eme szükségletét elegendő mértékben hivatva van, ha miként nem a törvényhozás támogatásának igénybevétele által is.

Hisz rég megismerjük a városi községi iskolákban az osztálytanítók által leendő tanítását sürgetjük, nem új dologra nézve hívjuk fel a tek. iskolásközökhöz figyelmét, hanem

tearóztát nyújtott. Gyengéd tekintettel találkoztunk Süröf beszédével, nyájassal. Most nem volt sem csunya, sem félénk: először érezte, hogy elismerésre talált, most igazán és szíve mélyéből szeretett.

A bokréta elkészült és visszavonult a házba. Az eső megszűnt: az esősepek már csak az egyik ágról hullottak a másikra halván, ábrándosan: a talaj lassankint felszívta a fölösleges nedvességet: a még mindig borús égen sárga fény árulta el a napot: a természetet bágyadság uralta. A két fiatal szótalanul haladt a házba.

Zina elgondolkodva ment szobájába, hogy áttöltözzék, a herceg pedig a grófnéhoz ment. A nap úgy végződött, mint a többi. Zina este, mielőtt elaludt, csodálkozva és meglepetéssel vizsgálta szívét. Azt adta válaszul, hogy az általa eddig ismert lovagok közt egy sincs, a ki a Bajos herceget érdemek és éretnyek dolgában megközelítené.

„Nos és ha így lenne?” mondá büszkén. „Nincs okom pirulni, hogy Süröf herceget szeretem.”

Szeretni... már? és miért nem? „Nemsokára tizenhét éves leszek,” gondola magában, „és nem az én hibám, hanem a kényszerítettek, hogy gyorsan éljek.”

Az üvegábrán gondolván aludt el.

LI.

Vasszilissa Tausdosszovnak határozottan megmondja véleményét.

A herceg a következő héten megint eljött, és egyre gyakoribbá lettek látogatásai: a grófnének nem volt kifogása ellene. Zina boldog volt: félre edes álmodásban telt el. Már jókor jött: időnkint sétáltak, gyakran kimaradtak a kertben: este zongoráztak annyit, hogy a grófné kénytelen volt Moszkvából új hangjegyeket hoztatni.

Unokahuga miatt a grófné egy csépet sem aggodott. Moszkvából a levelet megkapta, elolvasta és azután a támadt kellemetlen gondolataival együtt félretette. Nemsokára ezután Jusztina levele jelentette Vasszilissza látogatását nagybátyjánál. Ez a jelentés emlékeztette őt arra, hogy a Kereszténységben történetekről elfelejtette férjét értesíteni. Feledékenységét jóvá tette és többek közt a grófnak a következőket írta:

„Vasszilissa jónak látta, bennünket elhagyni; ő egy háladatban teremtés, a kinek makacs természetét jótéményeink által nem lett hajlékonyabbá. A mint hallom, jött meg látogatta. Ha szükségét szenved és önhöz

esupán a törvényben foglalt életbeléptetést kívánjuk, mert hiszen elrendelik nepoktasági törvényeink, hogy ne csak a hit-tan, hanem az ezzel szorosan összefüggő erkölcsi tan is tanítandó, mert mindenütt ezen törvény kifejezés alkalmaztatik: „Hit- és erkölcsi tan.”

2. Egetőn szükséges azon hiányok orvoslása, mely a leánynevelés körében, — tekintve a nők valódi életvitelét és rendeltetését, — eddig mellőztetett és nem nyújtott alkalom az iskolának arra, hogy annak magasabb fokozatát hallgató leánynevelőket a nevelés elméleti és gyakorlati részéből oktatásban részesítse, holott erre azoknak, mint leendő értelmes anyáknak, művelt leányoknak multhatlanul szükségük van.

Nem szorult újabb érvelésre s behatóbb indoklásra azon tény, hogy a nemzeti sorsa és jóléte első sorban is az anyától függ. Szükséges és végül oda hatni, hogy a leendő anyák megszerezhesek azon alapismereteket, melyeknek alkalmazásával gyermekeiket idővel helyes irányban nevelni képesek legyenek, mivel — mint a százados történelem igazolja — az iskola a szülei ház közreműködése nélkül valódi cselekedni egészen eleget tenni nem képes.

Erre nézve az aradvideki tanítóegylet tisztelettel kéri Arad szab. kir. város tekintetes iskolásközökhöz, mint hivatásának kelő magaslátán álló törvényes hatóságot s mint a nepoktasági ügyet melegen szíven viselő iskolai felsőbbosztály, méltóztatni azon módokat, gondoskodni, melyek lehetővé teszik azt, hogy a serdültbő kor leánynevelőket előkészítve az életre s önállóságra, a nevelésből is az életnek megfelelő, alapos oktatást nyújtsanak.

Szerény véleményünk szerint ezen föltételek fontos s élebevágó kérdés akként volna leegyszerűsítve megoldható, ha az elemi iskola főleg egy kézimunka-iskola szerveztetne, a hová a népiskolából kilépő azon szegényebb sorsú növendékek mennének, kik magasabb képzést nem óhajtának, vagy annak megszerzésére szegénységükkel fogva képtelenek.

Ezen munkaiskola egyedül a közéletet tartaná szem előtt s három fokra osztanánk. Az első fokozaton a kötés, horgolás, csipkevetés és hímzés körébe eső kézimunkák nevei alapos és lehető legkiterjedtebben körben vétenének fel: a második fokozat a fehérnemű varrás-, felsőruha készítés-, szabás- és gépvarrásnak adna képzést s végül a harmadik fokozat az előbbi években nyert képesítés ismétlése mellett a pipere és disz-munkákban kívül a háztartást, konyhatevényt, gazdasági teendőket és konyhatevényt tartaná szem előtt s befejezésül a népszerű nevelés elméletéből nyújtana alapos és közhasznú ismereteket.

Az itt vázlatban előadott kézimunka-iskolában lehetőleg igen mérsékelt tandíj fizetnének s a növendékek önzéklükra készítenék munkáikat.

3. A növendékek physical, illetve egészséges testalkatú cselede nevelése körül is több rendbeli intézkedés életbeléptetését találjuk óhajtandónak: nevezetesen

mintán megkezdőhatatlan igazsággá állítottat fel, hogy csak a testben lakó lélek él. Azért ha akarjuk, hogy a jövő nemzedék szellemi és physical tekintetben is az életképes nemzetek sorában foglalhasson helyet, szükségünk mindazon számbavehető tényezőkre és eszközökre, melyek az itt jelzett cél elérésére alkalmasak. Erre azonban magában a testedző tornaszak nem elégséges, mert ez — miként az újabb kor szaktekintélyei igazolják — csak egyoldalú képzést nyújt, s mivel kényszer-rendszabályokhoz van kötve, nem természetes, nem ele-

fordulna, ne hagyja el őt: egyébként azonban ne nyugtalanodjék sorsa fölött. Az efaia emberek ép oly halálra, mint a macskák: mint ezek, mindig módot találva arra, hogy talpra essenek anélkül, hogy fájdalmat okoznának maguknak.”

E léle befejeztével ismét visszatért szokott nyugalmára, míg Lissza második levele kizavarta ismét édes nyugalmából.

Vasszilissa férjhez megy! és Marizkij a vőlegénye! Ugyanaz a Marizkij, a kit a grófné méltónak tartott azon kiválasztottak közé sorolni, a kiknek szabad volt leányának udvarolni! Marizkij, egy jó, őszintes család sarja, gazdag, nagyon gazdag! Hisz ez képtelenség! Csúnyaság! Lehetetlenség! Képtelenség — igen: lehetetlenség — nem. A levél itt volt és Vasszilissa nem merte volna a misztifikációt annyira vinni, hogy ilyen mesét kitaláljon. A helyett, hogy unokahugának válaszolt volna, férjének írt, megkérdezve, hogy mit jelent ez.

„Kedvesem, azt jelenti,” válaszolt a gróf, „hogy Marizkij, a ki már a múlt élen Vasszilisszába szerelmes volt, — miként más oldalról hallottam — viszontlátván őt, és annak találván, a mi, tudniillik bűjos, esinos, szellemes, kitűnő nevelésű, bála az ön anyai gondoskodásának, feleségül veszi, amit az ő helyzetében nagyon okosnak tesz.”

„Ilyenek a férfiak! Egy csinos arez kiforgatja őket!” gondolta a grófné megvetően. Hogy ez a megjegyzés Kumjasszin grófot vagy csupán Vasszilissza vőlegényét illette-e, azt nem tudhatni.

Megbotránkozva azon, hogy a kinos ügyben férje nem ért egyet vele, papírt, tintát és tollat vett elő és az ő íjzódó írásával a következőket írta:

„Kisasszony! Midőn házamat elhagyta, szétépett minden köteleket, mely önhöz fűződött. Aldásomat kéri: baszontalan fűrdő, mert nem tudom, hogy mit használna önnek az, amivel eddig oly keveset törődött. A mi engem illet, általam barátságomtól nem tudom különválasztani és sem ezt, sem amant nem adhatom önnek. De mitűn igen szeretem meg akarom tartani. Pétervártól levő kelengyejét elküldtem önnek. Holmija ki lesz adva annak, a kit ön megbiz. Hozományra N... bankárnál van letéteményezve: nagykorúság napján átvetheti; addig a kamatokat havonként lakásán fogják kézhez szolgáltatni.

Kumjasszin grófné.” (Folyt. köv.)

gond. A szabadban való mozgást semmi sem pótolhatja. Fényesen igazolja ezt a mindennapi azon tapasztalat, mely szerint a szabadban mozgó gyermekek fejlődnek úgy egészségre, mint testalkat arányosságra nézve a legjobban, habár eledelük a közöfalom szerint silány volna is.

Tiszteletteljesen kérjük a végül a tek. iskolásközökhöz, méltóztatni oda működni, miszerint a leányok az órák között játszva töltessék a szabadban és a leányiskolák mellé oly földt tornahelyiségek emeltesse, melyek a növendékeknek zordanabb időben is kellemes játszóhelyül szolgáljanak.

Tudva van, hogy a gyermek egész élete szakán legfőbb öröme s mondhatjuk boldogságát a játékban találja; de ezen ártatlan és testének fejlődését a leghatározottabban előmozdító örömet hol találhatja meg ez idő szerint? Az unalmas négy tal között vagy poros, sáros utcákon. Itt kénytelen meghúzódni és szívni a poros levegőt s elviselni a kártykonyv ható, égető nap sugarakat, melyek egészségére javítólag, előmozdítólag, testére fejlesztőleg legkevésbé hatnak.

Arad város művelt közönsége nem lehet mostoha s elzárkózott saját gyermekei iránt, hisz ezek ama legrágább kincsei, melyekért áldoznia nem lehet eleget és annyit, hogy az gazdagon vissza ne térülne. Szükségét látva az aradvideki tanítóegylet a játszóterek életbeléptetésének, s e tekintetben azon kérelmet terjeszti elő a tekintetes iskolásközökhöz, miszerint alkalmas játszótereket, minőket a fővároson kívül más intelligens város is szervezett, a városi tekintetes törvényhatósági bizottságnál kieszközölje s berendezni méltóztatni. E célra alkalmas terek Arad város különböző pontjain léteznek: ilyenek a Belá-ter, Perencz-ter, Hal-ter, Kelemen-ter, Süveg-ter, Lyeum-ter, Hárs-ter, melyeknek kelő befektása kellemes, árnyas szórakozási, mulató és játszó helyei lehetnének a növendékeknek. de egyáltalán eme terek befektása által Arad képe is szépülne, levegője tisztulna, s így a szép a hasznossal párosítva, kétoldalu igénynek felelne meg.

Az iskolai egészséget illetőleg még egy nevezetes körülmény ragadta meg a nevelésiügyi bizottság figyelmét, s ez a fűrdés.

Az orvosi tekintélyek, de maga az egész civilizált világ beismeri, miszerint az ember egészségére a gyakori fürdés a legjótékonyabb hatású. De nem mulik el év, hogy a Maros ki ne vegye áldozatát a nyugtalan verekáló merészebb növendékek közül, a kétségbeesett szülők legnagyobb bánatára. Be van igazolva, hogy a Maros-fürdő gyógyhatású, de annak szabad s veszély nélküli használata csak akkor volna lehetséges, ha Aradváros közfürdőjének emelése. Azonban addig is, míg a város pénzügyi viszonyai az ezrekre szükséges nagyobb mérvű költségek elviselésére kedvezőbbé lesznek, mondja ki a tek. iskolásköz, miszerint az osztálytanítók növendékeiket egyszer hetenként a közönség használatára alatt levő magán-fürdőbe elvezessék.

Nemzetország több intelligens városában az iskolák mellé fűrdők emeltek, melyeket a növendékek naponként használhatnak s felváltva használni tartoznak, s ezen intézkedések az uszások rendszertől, a tornaszak keretében — tanítattik. Az aradvideki tanítóegylet azonban a túlzás és nem értené sem akarja, de óhajtja, hogy az elemi iskolák növendékei egészségi szempontból hetenként egyszer fűrdőjenek, mégpedig az év minden szakában.

Erre nézve azon tiszteletteljes kérelmet batorodunk bejuttatni, miszerint méltóztatás elrendelni, hogy a szegényebb sorsú növendékek fűrdőköltsége az iskolák pénztára által fedeztessenek.

Az ezen célra fordítandó évi csekély költség gazdagon kamatozik s visszatérül a lakosság egészségi viszonyainak javulására és emelésére, a melyre pedig városunk társadalmának a legegyszerűbb szükség van. S ha lehet életképeséget nevezni, úgy az bizonyára a közegészség, s mi sem gyümölcsösebb dushabban, mint azon befektetés, mely ily irányú intézkedések által eszközöltetnek.

Szilárd meggyőződésünk az, hogy a leánynevelés érdekében felelmet, bár szerény szavunk nem hangzik el a pusztában, s Arad város fekvő iskolásközökhöz, mely a népnevelési ügy érdekében mindenkor hivatásának kelő magaslátára tudott emelkedni, az itt feltüntetett hiányok orvoslást, melyek iskoláink jóhírnevét emelni vannak hivatva, a helyi körülményekhez képest tapintatúlag igyekezzék eszközölni s nem mulasztandja el az által a közoktatás terén szerzett érdemeit gyarapítani.

Ezekben van szerencsénk emlékiratunkat a tekintetes iskolásközökhöz azon megújított kérelmet képesen bejuttatni, miszerint a kiemelt s nagyobb batorodó bíró intézkedéseket — városunk leányiskoláinak érdekében — fogauatosítani méltóztatás, mert csak úgy remélhető azon cél elérése, mely horzák köztetik, s csak úgy felelhetnek meg azok a jogos várakozásoknak, ha a modern népnevelés keretéből hiányzó feltételek az iskolának megadhatók.

Beterjesztésünket ismételve ajánljuk a tekintetes iskolásközökhöz nagybecsűt figyelmébe, s midőn az ügy iránt jóakarát utoljára kérjük, — maradtunk

Arad sz. kir. város tekintetes Iskolaszékének

Aradon, 1886. május 20-án tartott közgyűlés megbeszéléséből

Millig József, s. k., Szathmáry István, s. k., egyesületi elnök, egyesületi l. jegyző.

Külföld.

A francia kormányválság valóban hosszabb idő múltán fogja csak elcsúszni bonyolalmas jellegét. Gyors lefolyását első sorban Pitté tábornok halála akadályozza, a mennyiben Grévy köztársasági elnök esküsz a tábornoknak kedre kitűzött temetése után kíván intézkedni. Úgy látszik, azonban, hogy a köztársasági elnök időt akar nyerni, míg a köztársasági pártok közti tárgyalások, melyek most javában folynak, befe-

jezte'nek, és az elnök elhatározását konkrét eredménytől teheti függővé. Annál kétségte- lennek látszik, hogy Freycinet nem lesz rábírható, hogy új kabinetet alakítson, pedig kétségkívül ő ma az egyedüli, a ki a zárt pártviszonyok között legalkalmasabb lenne egy erős, rokonszenves minisztérium alakítására.

A bolgár küldöttség Milán királynál. Belgrádból jelentik december 6-iki kelettel: Ama hírlapi hírek, melyek szerint a bolgár küldöttség a bolgár fejedelmi trónt Milán Szerbia királyának felajánlani szándékozott volna, éppen oly alaptalanok mint képtelenek. A bolgár küldöttség belgrádi látogatásának csak annyiban van politikai jelentősége, a mennyiben a két szomszédos ország barátságos viszonya e tényvel újabb bizonyítékot nyer. — A bolgár soraiban küldöttségét ma fogadta Milán király. A küldöttség Bulgária kormánya és népe nevében köszöntött mondtott a királynak Szerbia barátságos elkötelezettségéért s kölcsönös diplomáciai érintkezés megújításáért, a mely éppen Bulgária népe oly fontos momentumban történt, mikor Bulgáriának életkérdése az ország függetlenségének megvédése fűgött kockán. — A küldöttség, mely Garassanin miniszterelnöknek és Franaszovic külügyminiszternek is látogatást tett, mindentűt a legszívesebben fogadtatásban részesült.

Szerb bolgár barátság. Sophiából jelentik, hogy kaulbarsnak méltó utódja támadt So moff, a német consul mellé bocsátott orosz attaché személyében. Nemrégiben az utczán durván összecsúszott egy rendőrt, aztán beleavatkozott egy városi hivatalnok hivatalos működésébe, majd védelmébe fogadta kaulbars ügynököt a csendőrk ellen és a német consultól folyton azt kívánja, hogy az orosz attaché állítólagos üldözése miatt ittezen jéggyek a bolgár kormányhoz. Danics szerb ügynök fogadtatása a két balkán-nép valósság kiegyezési ünnepévé vált. Az ügynököt udvari kocsin hozták a palotába, melynek elfogadó termében a regenek és a külügyminiszter fogadták. Kívül egy felszabad garda-katonaság állt s a zenekar a szerb nemzeti himnusz játszott. Danics ányujtván megbízó-levelét, szerb nyelven az mondta, hogy Milán őt a testvér barátság megkötése végett küldte Bulgáriába. Mire Stambulov az válaszolta bolgár nyelven, hogy a király barátsága a mai viszonyok közt kettős értékkel bír.

Legújabb posta.

Sándor fejedelem redivivus. A bécsi „Politische Correspondenz” pétérvári levelet közöl, melyben az van elmondva, hogy pétérvári kormánykörökben az a vélemény uralkodik, hogy az európai diplomácia egy része Battenberg-Sándor hercegre nek Bulgáriába való visszatérésén fáradozik. A „Politische Correspondenz” megjegyzi ehhez, hogy mi sem igazolja a pessimisticus gyantát. A mi a figyelembe veendő udvarokat és kormányokat illeti, legalább is határozottan kétségbe vonható, hogy azok Bulgáriában oly fejedelemválasztást pártolnának vagy éppen szántszerűen előkészítenének, melyre nézve az orosz politika már ismételtén kifejezést juttatta, hogy azt Oroszországban provocációnak tekintenek.

Igen érdekes egy másik jelentés is, mely a fentebb demantált hírek megismétlése mellett közöl. E szerint az orosz kormány jelenleg nem kap semmi értesítést Bulgáriából és Kelet-Ruméliából, a mi azonban nem akadályozza meg azt, hogy a kérdés tüzetes megfigyelése és megfontolás tárgyát képezze. Eddig a mingreliai herceg az egyedüli jelölt: irányadó körökben azonban e tekintetben nem állítják magukat s az idevágó tárgyalásokat színelgéseknél tartják az hiszik, hogy e jelöltséggel végleg el fog ejtteni. Tudják, hogy Oroszország ellenségeinek titkos célja Battenberg Sándor visszahívása és készülnék is ez eshetőségre. Csak hogy természetesen sem a herceg, sem pedig a nagyhatalmak nem fogják magukat teleni az orosz vetőn; az előbbi azonban tényleg Jugenheimból fogja az országot regességgé által kormányozni, míg elérkezettnek látja a pillanatot, hogy egyszerűen visszatérhesen Sophiába. Az orosz kormány azt hiszi, hogy efféle diplomáciai tervre való jelenségek forognak fenn. Ismételt megválasztása után a fejedelem az orosz veto dacára minden nagyobb uelhezéssel nélkül pénz szerez Angliában, hogy eszközét nyerjen barátai számának szaporítására és ellenségeinek leggyverzésére Bulgáriában. Az orosz cabinet szilárd magartatása azon az elhatározáson alapul, hogy helyzetét Európában ne kompromittálja. Egyelőre a szemlélt szerepét fogja vinni s elhatározását az események további fejlődésétől teszi függővé.

TÁVIRAT.

A bolgár küldöttség Budapestén.

Budapest, decz. 7. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) A bolgár küldöttség ma délután 2 órakor érkezett meg. A pályaudvarban nagyszámu egyetemi ifjúság fogadta a küldöttséget. Egy tanuló ádvölöz beszédre felelvé Grekov mondtott köszöntőn a rokonszeny nyilváníatásért, s hangsúlyozta, hogy Bulgáriát a jelenlegi helyzeti semmiféle hiba sem terhelheti; ez a helyzet rájuk erőszakoltatott, s készek minden méltányos megoldást elfogadni. — Egy órai időzést után a küldöttség tovább utazott Bácsba a je'envoltak lelkes éljenzése közben. A küldöttség visszavágt megállapodik Budapestén.

NAP TÁR.

December 9. Arad sz. kir. város törvényhatóság, bizottságának rendes közgyűlése d. u. 4 órakor.

December 10. Aradmegye közigazgatási bizottsági ülése d. e. 9 órakor.

December 11. A Kőlcsey-Egyesület második felolvasási ülésének első felolvasása délután 4 órakor, a városház dísztermében.

Decz. 12. Az „Aradi Casino-egylet” közgyűlése délelőtt 10 órakor.

HIREK.

Arad és Vidéke.

Tisztelgések Fábán László főispánál. Az aradi honvédegylet Lukácsy Miklós vezérése alatt tegnap délelőtt fél 12 órakor tisztelt Fábán László főispán urnál, ki a küldöttséget nagyon szívélyesen fogadta megigérve, hogy a honvédegylet törekvéseit és céljait töle telhetőleg iparkodni fog elősegíteni. — Az első aradi takarékpénztár-egylet szintén ugyanezen időtől tisztelt főispán urnál Kristyóri Zsigmond vezetésé alatt.

Sorozási határidő. Aradmegyére az ujjencsozási határidő következőleg lett kitűzve: Arad városában márcz. 1., 2., 3., 4.-én. Pécskán márcz. 7.—11-ig, a radnai járásban márcz. 14.—18-ig, Soborsinban, a világosi járásban márcz. 21.—28-ig, a ternoai járásban, Pankótán márcz. 30.—ápr. 2-ig, a borosjenői járásban: Borosjenőn április 4., 5., 7., 12., 13., 14-iken, borossebesi járásban: Borossebesen ápr. 20.—26-ig, nagyhalmágyi járásban: Nagyhalmágyon ápr. 28.—30-ig, ezen most először járásban az első katonai bizottság fog sorozni. — A II-ik sorozó bizottság Vínán márcz. 2.—3-án, a vínai járásból Vínán márcz. 4.—10-ig, az új-aradi járásban Új-Aradon márcz. 12.—14., 15., 16., 17., 18. napján; a lippai járásban Lippán márcz. 20., 22.—28-ig, az aradi járásban Aradon márcz. 30., 31. és ápril 1., 2., 4-iken, a kisenői járásban: Kisenőn ápril 12.—15. és 20.—24-ig, végre az eleki járásban: Eleken ápr. 25.—20-ig.

„Kőlcsey-Egyesület” választmánya tegnap este ülést tartván, dr. Jancsó Benedek alelnök jelentést tett a múlt üléshatározatának foganatosításáról, amennyiben az új felolvasási cyclus megtartására vonatkozó intézkedések befejezést nyertek, s a felolvasás nem ugyan 9-én, mint tervezve volt, de 11-én megkezdhető lesz és pedig a városház dísztermében. Együttel kérte a tagokat, hogy a felolvasások pártolása érdekében minden lehető kövessék el. Péntárkok a péntár állásáról következő számadást terjeszt elő: Mult évi maradék 540 ft 15 kr., idei bevétel 1901 ft 40 kr.; régi hatrálékokból befolyt 317 ft. Arkai: Kálmán egyesületi ügyész jelentve, hogy a hatrálékokokat többször fölkerde már tartozásaik beizetésére, melynek volt is némi eredménye, de kiknél ezelé elérni képs nem volt, azokra nézve jóváhagyást kér ereleysébb hangú megkeresések kibocsátására, mi meg is adatott. Karolyi Tibor grófné szül. Degenfeld Emma alapító tagul lépven be, örvendetes tudomásul szolgált, s határozatba ment a nemcs grófnéknak a köznevelés ügye iránt ezzel is bebizonyított igen élénk érdeklődését jegyzőkönyvi közzététel vizsnozni. Új tagokul léptek be: Tarján Vilmos, Tarján István, Martiny Gyula bankfőnök. Goldfeld Jakab bankhivatalnok, dr. Bonts Gyula, Zeldesán Petrus, s az aradvideki tanító-egylet. Örvendetes tudomásul szolgált alelnökünk azon jelentése, hogy a megyeheli főurak és birtokosok alapító tagokul leendő megnyerését az egyet nagyérdemű elnöke Fábán László főispán ur magára vállalta. Várassay Árpád tanfelügyelő ur indítványra, hogy a casinói közgyűlésen indítványba hozassák, miszerint az lépjen a Kőlcsey-Egyesületbe alapító tagul s ezen felül esetleges fölös jövedelméből is szavazzon meg valamit, elfogadtatott, valamint elfogadtatott Dömötör titkárs is, mely szerint a pénzügyi intézetek, társulatok szintén kéressenek föl tagaság vállalásra. Csornyos gyorokai tanítónak a Kőlcsey-Egyet céljaira felajánlott munkája, melyben Gyorok climaticus fűrdő-helyiségi tételről értekezik, dr. Kabdebó János orvos urnak adatott, ki véleményezést végett. Olvastatván dr. Márki Sándor köszönő levele, mit tiszteletbeli taggá lett megválasztása alkalmából irt. elhatározatott e költői szépséggel irt levélnek jegyzőkönyben leendő megörökítése, s a lapok után leendő közlése. Végül jelentést tette arról, hogy az egyet könyvtári helyiségül a polgári iskola épületében nyert alkalmas helyet. — Ezzel az ülést vért.

Krocska Szilárd az ősz minorita, ki mint annak idején említettük, volt tanítványa. Fábán László főispáni beiktatására Csütörtök helyről városunkba utazott, még mindig szívesen látott vendége a rend aradi társházának. Krocska Szilárd jelenleg 81 éves s e korban a magyarországi minorita-rend legöregebb tagja, ki e magas kora dacára is úgy testi ruganyosságát, mint fiatal kedélyét mostanig megőrizte. Sorra látogatta nagyszámu tanítványait, kik mind lelkesen ünnepelték az agg szerzetest. Krocska az ötvenes években volt tanára az aradi minorita-gymnasiumnak s mint ilyen, úgy nagy multséggel, mint igazi lelkes hazafisága által szerzte meg az általános tiszteletet. E tisztelet újabb nyilvánításaként aradi tanítványai és tisztelői az ősz tanár itt időzésének emlékéül ma este a Pohl éttermében társas vacsorát rendeznek, melyen Fábán László főispán is az aradi előkelő világ számos tagja is résztvesz.

Karácsonyi szünét. Az állami felolvasó iskolák gondnoksága tegnap tartott ül-

ROSENBLÜH H. és TÁRSA

Arad, Szabadságtér.

Van szerencsénk a t. cz. közönség becses figyelmét
Schroll Benedek és fia

chiffon györsök, nemkülönben
SIEGL JÁNOS és TÁRSA

ugyancsak első rangú creasz, rumburgi, továbbá asztalterítők, törülközők és minden e szakmába vágó raktárunkra felhívni
Az áruk tartóssága, valamint valódiságára nézve felelősséget vállalunk.

Nagy választék:

legújabb angol szőnyegekben, a divat újdonsága feltűnő olcsó árhoz, minden más minőségűt felülmúló tartóssággal.

Ezeket kívül ajánljuk a téli időnyre legdivatosabb

francia és angol kelméink,

selyem szövetek, színes selyem díszek, plüschek, továbbá

valódi jó mosó cosmanosi barchentunkat.

Üzletünk mindinkább nyerve kiterjedtségében és ezt még jobban gyarapítandó, szerény polgári haszonnal beérve, s kizárólag csakis jó minőségű árukat t. rtva, azon kellemes helyzetbe jutottunk, hogy a legmagasabb igényeknek is képesek vagyunk megfelelni.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek,

s esak is ily uton szerezhetnek t. vevőink meggyőződést áruinkról.

Osztak ipar Bregenzben.

WOLL-REGIME.

Grosser Schutz gegen Käse und Fäulnis
sind:
Benger's
allein echte

Normal-Unterkleider.

Prämiiert mit 4 goldenen Medaillen.

Illustrierte Kataloge gratis.

Alleinig von Prof. Dr. G. Jaeger concessionirt
W. BENDER SÖHNE, Bregenz.

Egyedüli szabadalmazott főraktár Aradon:

Wadowszky és Illmann uraknál

658—5.6

Raktár:

ROSENBERG és KLEIN uraknál.

Egy segéd

ki fűszer-, anyag- és gyarmatáraknak nagyban eladásában járatos, a magyar-, német- és tót nyelveket beszéli,

Biener B. és Laszky

ezég b.-csabai üzletében azonnal felvételt.

CACAO
134 és
CHOCOLADE

VICTOR

SCHMIDT & SÖHNE

melyek az első bécsi konyhaművészeti kiállításán a legmagasabb díjjal, a kitüntetés oklevellel lettek megjutalmazva, csak hatóságilag beiktatott védjegyünk és czégünk alatt valódiak. Kapható minden hírneves kereskedő urnál és csemegekereskedőnél, Aradon

ELIAS ARMIN urnál.

Vidékre postai utánvétellel küldetnek szét.

Victor Schmidt & Söhne,

cs. kir. orsz. enged. gyárosok.

Gyár és központi szétválogatási hely: Bécs, V. Allegeasse, Nr. 48. (a déli vasút mellett.)

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

s művegyészi laboratoriuma

ARAD, Szabadságtér 1-ső szám.

A PO-HO

Chinából hozzánk származó gyógyszer rövid idő alatt Európában híressé lett s orvosi körökben is feltűnést keltett azon hatalmas erejével fogva, melylyel az eddigi gyógymódokkal a legtöbb esetben daczoló betegségek, mint migrain vagy féloldali fejfájás ideges fogfájás, fejszába, sőt még a gyomorzása és egyéb idegbajok is — vele gyorsan és kiváló sikerrel gyógyíthatók.

Használati utasítás: Ujhegygyel 1—2 cseppet kell dörzsölni a szerént, a mint az ideges fájdalom itt vagy ott mutatkozik erősebben, a homlokban vagy halántékon migrain esetében; az arczsáonton arczsábnál; fejtetőn vagy tarkon egyéb fejfájásnál; az állkapocznál ideges fogfájás esetében, a gyomorajon gyomorzásánál, vagy hystericus hányingernél.

A Po-Ho különben is igen illő essentia lévén a bekenet helyeken az ellilánást gyenge legyezetés által elősegíthetjük, mi a hatást fokozza. Mivel ellilánása közben a szemmet könnyezésre ingerli, célszerű azt ilyenkor behunyni.

A legkomolyabb bécsi orvosi szaklap a Wiener medizinische Wochenschrift a Po-Ho felől következőleg nyilatkozik:

„A Po-Ho itt orvosi, valamint a közönség körében valóságos feltűnést okoz. Hatása migrain, fejfájás és neuralgia esetében valóban meglepő, 1—2 csepp a fájdalom helyre bedörzsölve elegendő a fájdalom azonnali csillapítására. Ezen gyógyszer sokszoros tapasztalás után a legmelegebben ajánlható.”

Ára egy kis üvegnek 85 krajczár.

Kapható Aradon:

Rozsnyay Mátyás,

gyógyszertárban

Szabadságtér 1-ső szám.

mitva 30 nap alatt annál inkább bejelentések, mert a bejelentés elmulasztása, vagy az említett térvázlat be nem mutatása esetén, az 1883. évi XLIV. t.-cz. 100. illetve 101. §-a szerint, adótárgy eltiltása miatt a kincstárnak okozott kár 1—8 szorosán, esetleg 1—500 forint terjedhető bírságban fognak elmarasztaltatni. Arad, 1886. december 3.

A városi tanács.

Felhívás.

Arad sz. kir. város bel- és külhatárának kataszteri felmérése befejeztével, a kataszteri térképek és egyéni birtok-viszonyok folyóirata helyes nyilvántartása czéljából, az 1885. évi XII t.-cz. végrehajtása tárgyában 45055/1885. sz. a kelt pénzügyminiszteri utasítás 3., 4., illetve 13. §-ai értelmében felhívtnak az illetők, kik Arad város határában örökösödés, bírói ítélet, adásvételi, vagy csere-szerződés, végre közös birtok felosztás alapján ingatlant szereznek, hogy azt, a vonatkozó iratok és az esetleg megosztás alá került birtok-terít hiteles térvázlatának bemutatása és egyszerű másolat nyújtása mellett, Kilényi János alszámvevőnél, mint birtok-nyilvántartónál az ügylet keltétől szá-

TÜZIFA

a Walder-féle

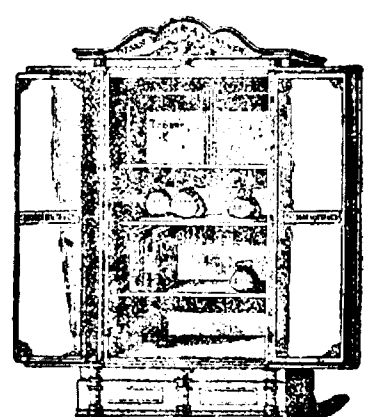
épület-, ölfá kereskedésében és gőzfűrészében

tömörülten rakva, igen szép, egészséges minőségben kapható.

1 mtr. öl	(4 köbméter)	bükk hasábfá	12 frt.
1 "	"	tiszta cserfa	12 frt.
1 "	"	dorongfa	10 frt.
1 "	"	tölgy hasábfá	10 frt.
1 "	"	göres hasáb	9 frt.

Gyújtó-anyag hozzá ingyen.

Singer | A „NÁDOR“-SZALLODÁVAL SZEMBEN. | Singer

Amerikai varrógépek,
vasbutor és pénzszekrények
gyári raktára
SINGER L. S.

Wiese T. és Tsa

a cs. kir. osztrák és a kir. magyar minisztériumok s államvasutak szállítói tűz és betörés ellen biztos

gyári raktára.

pénzszekrények

Községek számára kivételesen 25% engedmény.

aradi kereskedő 1856. óta

Azonkívül ajánlom

vasbutor gyári raktárat nagyválasztékban.

Valódi amerikai Howe,

nevezetesen

WEHLER & WILSON,

Singer, Grover s kézi varrógépek

családok, szabók és cipészek részére.

Mindenmü varrógépek javítása is eszközöltetik.

Varrógépekhez szükséges kellékek.

Lópokróczok, plaidek, gyapju-, utazó- és pelüche takarók.

Alapított 1827-ben. **SPITZER JAKAB és FIA** Alapított 1827-ben.

posztó-, gyapjuszövet-, vászon- és szőnyeg-kereskedése Aradon.

Ajánlja a téli évadra

dusan felszerelt raktárát

legjobb minőségű és legdivatosabb

brünni, angol és francia

férfi-ruha és téli-kabát szövetek,

erdélyi, gráci Cheviot és Stajer

vizmentes „Moró“-féle lodenokban,

továbbá mindennemű

peruvienne, dosking, posztó és tüffelekben,

a legolcsóbb árak számítása mellett.

Dus választék Jäger-féle czikkeiben.

Öltönyök elkészítése, kívánatra a legjobb munkaerők által és minden ár mellett elvállaltatnak.

Nagy raktár futó- és egyéb szőnyegekben.

Ló-pokróczok, plaidek, gyapju-, utazó- és pelüche-takarók.

Wallfisch Armin bank- és váltó-üzlete Aradon.

**Magyar
nyeremény-kölessen igérvények,**
huzása 1886. december 15-én.
Főnyeremények: 120,000; 12,000 és 5000 forint.
Ára 3 frt 50 kr. bélyeggel együtt.

Helyi papirok vétele és eladása.
Előlegek értékpapírokra és sorsjegyekre
a legjutányosabb feltételek mellett.
Kihuzott sorsjegyek és kötvények
beváltása és leszámítása.
Időben bankjegyek, szelvények, arany és ezüst pénzek beváltása.

3°-os osztrák földhitelintézeti
záloglevél-sorsjegy-igérvények,
huzása 1886. évi december 15-én.
Főnyeremény: 50,000 forint,
ára 1 és fél frt bélyeggel együtt.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

716-2.3

Mérték szerint legújabb, általam előmuta-
tott minták után 8 nap alatt készíttetek fehér
és színes

ingeket,

a melyek azért előnyösebbek a már készen
raktáron tartott ingeknél, mert mindenki a
maga izlése és megjegyzése szerint tökéletesen
testéhez álló inget jutányosan megszerezheti,
ugyszintén

LÁBRAVALÓKAT.

Tisztelettel

ERNYEI GYULA,
a „Zöld papagályhoz” Aradon.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az ujaradi kir. járásbíró, mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy temes-
megye árvapénztárának, illetve Neumann Já-
nos perjamosi lakosnak Áledán Mojsza székesuti
lakos elleni ingatlan árverési ügyében temes-
megye árvapénztárának 1821/86. tklvi sz. a.
benyújtott árverési kérvénye folytán végrehaj-
tást szenvedő elleni 180 frt tőkekövetelés és
járulékaik iránt az ujaradi kir. bíróság terüle-
tén lévő, Székesuton fekvő, a székesuti 65. sz.
tjkvben A13-4. sor, (2036-2037.) 2130, 2476,
2980, 3235. hr. sz. a. felvett 1/4. urbéri állo-
mányi szántóföld fele részére, továbbá a szé-
kesuti 66. sz. tjkvben A. I-7. sor 131. b),
123., 1257. b), (2038-2039) 2120., 2477.,
2981., 3234. hr. sz. alatt felvett ház, udvar, kert,
pótkert és 1/4. urbéri telek felelő részére az árve-
rést 1142 és 1308 frtban ezennel megállapított
kikiáltási árral elrendelte, és hogy a fennebb
megjelölt ingatlan az 1886. évi december
22-ik napján, d. e. 9 órakor Székesut község-
község-házánál megtartandó nyilvános árveré-
sen a megállapított kikiáltási áron alul is el-
adatul fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingat-
lan becsárának 10 százalékát vagyis 114 forint
20 krt és 130 forint 80 krt o. e. készpénzben,
vagy az 1881. LX. törvény 42. §-ban jelzett
árfolyammal számított és az 1881. évi nov.
hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri ren-
delet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpá-
pirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az
1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánat
pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről
kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.
Kelt Uj-Aradon, 1886. évi október 7-én.

Az ujaradi kir. járásbíró, mint tklvi hatóság.
Kovács Béla,
kir. aljárásbíró.

724-1.

Az aradi piacon hallatlan csoda!!!

Női ingek 65, 80, 90, 1.80 krig.
Ejti corsetták 65, 75, 90, 1.80-ig.
Fehér alsó-szoknyák 90, 1.-, 1.20 frtig.
Férfi ingek chifon, pique, kreton vagy oxford 1.-
1.10, 1.20, 1.40, 1.50 frtig.
Férfi harisnyák parja 8, 10, 12, 15, 40 krig.
Gyermek harisnyák 8, 9, 10, 12, 15, 20, 25, 30-ig
Női harisnyák fehér és színes 15, 18, 20, 25.
Kretonok és szattenok 16, 18, 20, 25.
Kockás és színes szövetek 16, 20, 25.
Férfi kalapok legújabb divatnak 1.20, 3.50-ig.

Gyermekkosik, kézi kosarak, utazó
bőröndök, nap- és esernyők, sétatálcák, nyak-
kendők, keztük, paplanok, asztalneműek, ágyla-
karok, gyermek ruhák legújabbak nagy választékban
és meglepő olcsó árakon kaphatók.

Kilényi Adolf

Aradon, fűtér 20. sz. a., a „Kék golyó”-hoz

Kávé, thea stb. 3 percz alatt!

Ki rövid 3 percz
alatt, takaréktűzhely
nélkül, fa és szén
nélkül kávéját, theá-
ját, rántottát vagy pe-
csenyjét készíteni
óhajtja, az ne mu-
lassza el az általam
bevezetett és minden
államban patentírozott

„Rapid”-spiritus főző-készülékét

megrendelni, mely 7 szabályozó lánccal és finom ki-
vitelénél fogva, minden asztal díszére válik, mely ép
oly czélszerű, mint olcsó, mert 1 kr. spiritus elégsége
által hat csésze kávé vagy thea lehet főzni.

Kezelése könnyű és veszélytelen! Még a gyer-
mek is bányhat vele! Se bűt, se fűt, sem szag! Csá-
ládok, vendéglők, kávéházak részére nélkülözhetlen.

1 elegáns „Rapid” főző-készülék 3 frt 50 kr.
1 finom
theakannával és ezüstözött
szűrővel 5 frt — kr.

Egy Salon-Rapid főző-készülék komplett finom
theakanna és ezüstözött szűrővel szalon és társaságok
részére használati utasítással 6 frt 50 kr.

Tömeges megrendelések történetek már eddig a
világ minden részére, mert a készülék finom kivitele
és czélszerűsége miatt általános tetőzésben részesül.
677-24 Egyedül megrendelhető:

Wiener Comissions und Exportgeschäft,
ANT. GANS, Wien, III. Kolonitzgasse 8-29.

KRISPIN JÓZSEF

zongora-raktára és hangversenyterme,
Aradon, Deák-Ferenz-utca 28. sz., saját házában.

Van szerencsém a t. helybeli közönség figyelmét nagy választéku zongora-raktáromra felhívni.

Egy Mignon-zongora, 150 cm. hosszú,
7 octáv. ércslappal, vasszerkezettel,
diófából. 880 frt.
finomabb kiállításal 420-450 frt.

Egy rövid-zongora, (Stutzfigel), ele-
fántoson ércslappal, vasszerkezettel,
keresztburokkal, szép kiállítás dí-
fából. 450 frt.
fekete fából (ébeni) palisander 500-650 frt.

Minden zongora szép hangú, könnyen játszó, legnagyobb hangtartással, száraz jó fából, szállit-
ható és tartós. Megjegyzés szerint részletekért is eladatul.

A czégek, melyek gyáraiból a zongorákat hozatom, jó elkészítése iránt a legnagyobb biztosi-
téket nyújtják.

Átjárt zongorákat cserébe válllok, azokat bérletbe adom a legelőnyösebb feltételek mellett
eladom.

Zongora-hangolások s javítások a legpontosabban eszközöltetnek.

187-9.12

KRISPIN JÓZSEF,
zongora-kereskedő Aradon.

Zenemű, zongor- és fuvó-hangszerek, papírkészítés és kölcsönkönyvtár Aradon, fűtér, zárdá-épület.

Ujdonságok.

GRANICHSTÄDTEN TESTVÉREK

cs. és kir. udvari ékszerészek,
ő csász. és királyi fensége Klotild főhercegnő udvari szállítói
Budapest, IV. kerület, Kristóf-tér 2. szám.

FIÓKÜZLET:

723-1.3

ARADON, fűtér 14. sz. a., Herman-udvar.

Nagy választék karácsoni és ujévi ajándékokban.

Ujdonságok.

Rohonczy Gida országgyűlési képviselő Török-Becsei nagykertészetéből

naponta friss

virág-kei (Carfiol)

kapható

701-3.4

Eliás Armin „Bisztriczky J. utóda”
czég alatti fűszer- és csemege-üzletében, Aradon.

SCHENK E.

fűszer- és csemege-áru üzlete, Aradon, Szabadságtér,
6-városház-épület.

Ajánlja dusan felszerelt

fűszer-, anyag-, festék-, gyarmat-
és
csemege-áru raktárát.

Közvetlen behozatott valódi finom
Chinai, orosz és caravan theákat.
Öreg tiszta
ananász, jamaikai és brazilai rumokat,
francia és hollandi liköröket,
finom
szerémi szilvrium, belai borvicska és francia cognac.

Továbbá kitűnő
ementhali, groy, imperial, hollandi, reite-
nau, linburgi, gorgonzola, strachino, eidami,
fromage de Brie, roquefort és parmai
sajtok, — liptói turó.
Friss hollandi páczolt és fűstölt haring.
Angolna, oroszka, szardínia olajban.

CAVIAR.

Magyar és francia MUSTÁR

Flórenczi virág carfiol.

Kassai sódar nyersen és kifőzve, marhanyelv,
debreczeni oldalas és paprikás szalonna.

olasz mortadella, szalámi, debreczeni kolbász, naponta friss tormáskolbász,
azonfelül friss és szép malagaszőlő, datolya, olasz moggyoró, füge, mandula,
Czukros déli gyümölcs, citrom, narancs, török szilva, görzi maroni, szép dió, francia
mák, csurgatott méz.

Nagyszerű magyarádi mustkolbász.

Kiváló tisztelettel:

SCHENK E.

Minden postai vagy vasuti megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Amerikai salon-petroleum.